

A nők szerepe az egyházban

Jézus feltámadásának első tanútól, Mária Magdolnától a korai egyház alapításában fontos szerepet játszó Tábitáig és Lídiáig a nőknek előremutató szerepük volt és van a kereszténység terjesztésében.

„Problémás, nyugtalan, engedetlen és makacs”

Nők a keresztény hagyományban című könyvében *Barbara Machaffie* azt állítja, hogy a keresztény misszió története kizárólag férfi szemmel íródott.

A nők szerepének századokon keresztül való korlátozása azt eredményezte, hogy tevékenységük rejtve maradt, hangjuk nem hallatszott. A 4. században Szent Ágoston így vélekedett: „Nem látom, hogy mívégre lett segítőtársnak teremtve a férfi számára a nő, ha eltekintünk a gyermekszülés feladatától.” Számtalan nő döntötte meg ezt az álláspontot, de ahhoz, hogy ezt megbizonyítsák, rengeteg akadályon kellett átküzdeniük magukat, a társadalomban csakúgy, mint az egyházban.

Avilai Teréz, a karmelita apáca (1515-1582) így panaszkodott: „Nem elég, Uram, hogy a világ elhallgattat, és nem engedi, hogy bármit is tegyünk érted nyilvánosan, s így nem merjük kimondani az igazságot, amelyet titokban gyászolunk?” (Susan E. Smith: *Női misszió: az Újszövetségtől napjainkig*). Teréz nem úgy tekintett nőiségére, mint ami korlátozza őt vagy más nőtársait: küzdött a magas szintű oktatásáért, azért, hogy hozzájuthassanak ugyanazokhoz a vallásos könyvekhez, mint a férfiak, s hogy kolostorukat maguk irányíthassák. Ezen erőfeszítései miatt kiérdemelte a „problémás, nyugtalan, engedetlen és makacs nő” bélyeget.

A korai kereszténységben néhány nő úgy döntött, hogy a szociális és gazdasági következmények ellenére nem megy férjhez. Mivel nem volt családi és társadalmi kötelezettségük, ezért nagyobb szabadságuk volt arra, hogy kutassák és kövessék Isten hívását.

Két ilyen nő: *Marie Guyart* és *Katherina Tekakwitha*. Sok pap gúnyolódása és tréfálkozása ellenére *Marie Guyart* (1599-1672) az oroszolyita rend apácája, vezető szerepet

játszott Kanada katolikus missziójában. A jezsuitákkal együtt evangelizálta és tanította a bennszülött nőket és lányokat. *Katherina Tekakwitha* (1656-1680), egy mohikán törzsfő lánya, aki a katolikus hitre tért, saját rendet szeretett volna alapítani. Sajnos fiatalon, 24 éves korában meghalt, de így is inspirációt jelentett számtalan bennszülött közösség számára.

Nemcsak feleség és anya

A 18. század vége felé, Ázsia és Afrika európai gyarmatosításának intenzívebbé válásakor, valamint több missziós társaság (mint pl. a Churc Mission Society) létrejöttékor nagyobb lehetőség nyílt arra, hogy a nők közvetítsenek különböző kultúrák között.

Meg kell mondanunk, hogy a nők sajnálatosan még hosszú ideig a missziós társaságok működésében is inkább feleségekként és anyákként szerepeltek, mint saját jogú misszionáriusokként.

Számtalan társadalomban a férfi misszionáriusoknak tabu volt a helyi nőekkel találkozni. Ez különleges lehetőséget biztosított arra, hogy a női misszionáriusok megosszák hitüket, és kapcsolatba kerüljenek női csoportokkal, különösen az oktatás és az egészségügy területén. A nők és a nőkhöz hasonlóan gondolkozó férfiak között végzett munkának köszönhető, hogy a nők státusza és elismertsége megnövekedett. *Dr. Clara Swain* jó példa erre. Ő volt az első teljes felhatalmazással kinevezett női orvos, akit a missziók a nem-keresztény világba küldtek. 1870-ben érkezett Indiába, és nemcsak orvosként dolgozott fáradhatatlanul, hanem képezte és orvostudományra is tanította a helyi nőket. Ő alapította az első nőgyógyászati kórházat is Ázsiában.

A nők és a gyerekek sok társadalomban a peremen éltek, de a köztük végzett munka nemcsak sok nő életét alakította át, hanem a közösségeket is. A női misszionáriusok szerepet vállaltak szociális mozgalmakban is, mint például a lábak elköltözésének megakadályozásában vagy a női nemi szervek megcsonkításának eltörlésében. Ez utóbbi ellen *Hulda Stumpf*, Kenyában dolgozó

amerikai misszionáriusnő már 1920-ban tiltakozott, s ezt a küzdelmet a mai napig is folytatja sok nő és szervezet. A női misszionáriusok prédikáltak és fordítottak is, bár ezek hagyományosan férfi tevékenységek voltak. *Ann Judson* Indiában és Burmában dolgozott az 1800-as évek elején. Ő volt az első protestáns, aki lefordította a Szentírást thai nyelvre. *Dora Yu*, egy kínai misszionáriusnő az 1800-as évek végén működött Kínában és Koreában is. Több szerepe is volt: orvos, prédikátor és fordító. Saját, független missziót alapított Kínában, elsőrangú hittérítő volt, aki Biblia-iskolát is működtetett.

„Néhányan

a legjobb embereim közül nők”

Közelebbi tájakat szemügyre véve meg kell említenünk *Hanna More* (1745-1833) angol misszionáriusnőt, aki *William Wilberforce*-szal és a *Clapham szekta*¹ más tagjaival együtt szerepet játszott a rabszolgaság eltörléséért folytatott kampányban. Írt a rabszolgaság eltörlésének fontosságáról, és buzdította a nőket, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz. *William Both* az Üdvhadsereg alapítója róla mondta: „Néhányan a legjobb embereim közül nők” [szójáték: Some of my best men are women]. Ez a kijelentés az akkori korban komoly elismerést jelentett. Az Üdvhadsereg *Hallelujah Lassie*²

¹ *Clapham szekta*: London délnyugati, Clapham nevű negyedében W. Wilberforce vezetésével létrejött anglikán baráti csoport, akiket a közös lelkiesség, erkölcsiség, missziós lelkiület és szociális aktivitás kötött össze.

Tevékenységük elsősorban a rabszolgák felszabadítására, a rabszolga-kereskedelem eltörlésére, valamint a büntetési rendszer megreformálására terjedt ki.

² *Hallelujah Lassie*: az Üdvhadsereg 19. sz. eleji feminista jellegű csoportja, amely a férfiakkal egyenlőként kezelte a nőket, lehetőséget adott nekik a prédikálásra, találkozók vezetésére és a saját életük feletti rendelkezésre.

csoportja nyilvánosan prédikált és énekelt keresztény énekeket. Sok sértő megjegyzést és obszcén kézmozdulatot kellett elviselniük, az egyházi méltóságoktól pedig rengeteg kritikát, mégis hatékonyak voltak a tanúságtételben.

Visszatekintve ezekre a nagyszerrű asszonyokra, értékeljük bátorságukat: merték követni életükben Isten hívását, dacolva társadalmuk nőkre vonatkozó normáival. Erre a

bátorságra manapság is szükség van: amikor szexista kijelentésekkel sértik nyilvánosan vagy magánhasználatban a női méltóságot, amikor a nőkkel szexuális tárgyként kereskednek, amikor a lányokat kevésbé tartják érdemesnek az oktatásra, mint a fiúkat, vagy rosszabb lehetőségeik vannak a munkahelyeken... és sorolhatnánk. Ez nemcsak a lányok, asszonyok, hanem a fiúk és férfiak feladata is, hiszen az egy-

háznak küzdenie kell, és meg kell védenie minden ember méltóságát, tiszteletét és egyenlőségét.

Helen Brook

A szerző Church Missionary Society tanácsadója

Fordította:

Kőszeginé Rihmer Melinda

Forrás:

www.churchmissionsociety.org

1960 nyarán Franciaország polgárháború előtt állt, mivel az

Algéria-politikát illetően ellentétes vélemények álltak fenn a kormány és a lakosság között. Az egyik oldal államjogilag Franciaország részének tekintette Algériát, a másik oldal harcolt a párizsi kormány által védelmezett algériai gyarmatosítás ellen. Ebben a veszélyes időszakban *Jean Paul Sartre*, a híres filozófus nyilvánosan engedetlenségre szólította fel az Algériában bevetett francia katonákat. Amikor a korábbi tábornok és akkori államelnök, *Charles de Gaulle* munkatársai Sartre letartóztatását követelték, ő határozottan vonakodott, ezekkel a szavakkal: „Egy Voltaire-t nem tartóztat le az ember.”

A felvilágosodás kora

Ki volt ez a Voltaire, akire Charles de Gaulle hivatkozott? A Voltaire álneven csak később ismertté és híressé vált *François Marie Arouet* 1694-ben született Párizsban, *François Arouet* jegyző és királyi tanácsos, és felesége, *Marie Catherine Daumart de Mauléon* fiaként. Tízévesen, 1704-ben lépett be a jezsuiták által vezetett Louis-le-Grand kollégiumba. Az érettségi után jogtudományt tanult. A lázadó egyetemistát már ebben a korai időszakban kétszer is letartóztatták, mivel XIV. Lajos királyt gyalázó írásokat tett közzé. Ezután száműzésbe ment Angliába és Kelet-Franciaországba. Ott keletkeztek azok a regények és filozófiai értekezések, amelyek ha még nem is hí-

ressé, de messzemenően ismertté tették. Emellett pénzügyi spekulánsként is tevékenykedett. A sikeres író 1746-ban vette föl tagjai közé a párizsi Tudományos Akadémia. Csodálói közé tartozott Frigyes porosz király, aki aztán II. Frigyesként 1750-ben udvarába, Sanssouciba hívta a zseniális beszélgetőtársát.

A 17. és a 18. század a felvilágosodás korszakának számít, amelyben egyházellenes és keresztényellenes célok uralkodtak. Az élen járó harcosok angliai filozófusok voltak, mindenekelőtt Hume és Locke, őket követték franciaországi elvarátaik, az élükön Descartes-tal és Bayle-lel, s végül Németországban Wolf és Leibniz. Alapelvek többé nem az Isten általi megvilágosodás számított, mint egykor Ágoston (†430) és Aquinói Tamás (†1274) esetében, hanem az önmegvilágosodás az autonóm értelem által. Voltaire, az új mozgalom buzgó lovagja, tántoríthatatlanul harcolt a katolikus egyház, annak abszolút érvényű dogmái, tekintélyelvű pápasága és titokzatos szentségei ellen. Néhány levelét ezzel a harci kiáltással fejezte be: „Écrasez l'infâme! Tapossátok el a gyalázatost!”

Meggyőződéses teista

Voltaire nem vonta kétségbe Isten létezését. A metafizikáról írt értekezésében ez áll: „Az a nézet, hogy létezik Isten, nehézségeket támaszt, de az ellentétes vélemény sem mentes az abszurditástól.”

Más alkalommal határozottan kijelentette: „Azt kérdezitek tőlem, hol van Isten. Nem tudom. És nem is kell tudnom. Tudom, hogy léte-

zik... Annak érdekében, hogy megtudjátok, Isten létezik, csak ezt az egyet kívánom tőletek: Nyissátok ki a szemeket... És fel fogjátok ismerni Istent, és imádni fogjátok őt.”

Bizonyára ebben az értelemben kell felfogni azt is, amit Voltaire a porosz királynak írt: „Ha Isten nem létezne, akkor ki kellene találni. De az egész természet azt kiáltja, hogy ő létezik.” ... „A feltámadás a legegyszerűbb dolog a világon. Aki egyszer megteremtette az embert, másodszor is képes megalkotni.”

A halál utáni élet gondolatával kapcsolatban nem minden humor nélkül jegyzi meg: „A mennyben három dolgon fogunk csodálkozni. Először: hogy olyan emberekkel találkozzunk, akiket nem vártunk oda. Másodszor: hogy nem látunk olyan embereket, akiket oda vártunk. Harmadszor: hogy mi magunk ott leszünk.”

Ehhez illenek halála előtti utolsó szavai. „Az Isten melletti hitvallással halok meg, amennyiben szeretem a barátaimat, nem gyűlölöm az ellenségeimet, és megvetem a babonát.”

Kevesen foglalkoztak annyit Istennel, mint Voltaire, és kevesen gondolkodtak Istenről olyan zseniálisan, mint ő: „Isten olyan kör, amelynek a középpontja mindenütt van, és amelynek a területe sehol sem fekszik.”

Voltaire határozott ellenfele volt a kereszténységnek, és így az egyháznak is, mivel annak hosszú történetében nem volt képes mást fölismerni, mint elnyomást és valótlanosságokat. De érvényben hagyta Jézust és az általa képviselt morált, sőt nagyra becsülte azt. Isten és az emberek c. írása tartalmazza ezt a megállapítást: „Még Jézus legna-